

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Ενότητα 1: Παγκοσμιοποίηση και πολυπολιτισμικές
κοινωνίες;

Χρήστος Παρθένης

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Παγκοσμιοποίηση και Πολυπολιτισμικές Κοινωνίες;

1. Χαρακτηριστικά της Παγκοσμιοποίησης

- Παγκοσμιοποίηση και επιστημονικές προσεγγίσεις σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες (2-20):

2. Η εφαρμογή του πολυπολιτισμικού «παραδείγματος» (22-)

- 1η φάση της Πολυπολιτισμικότητας (95-101)
- 2η φάση της Πολυπολιτισμικότητας (102-...)

Χαρακτηριστικά της Παγκοσμιοποίησης

Πολλές ανακατατάξεις συντελούνται στο **επίπεδο της πραγματικότητας**, στον κόσμο τις τελευταίες 10ετίες - και κυρίως μετά την πτώση του σοβιετικού καθεστώτος- τόσο στο επίπεδο της οικονομίας, όσο και σε εκείνα της πολιτικής και του πολιτισμού, **γνωστές με τον όρο παγκοσμιοποίηση.**

Χαρακτηριστικά της Παγκοσμιοποίησης (1/2)

1. Η παγκοσμιοποίηση οδηγεί στην συρρίκνωση του εθνικού κράτους
 - Αποδυνάμωση: Το κράτος ήταν κεντρικό όργανο ελέγχου, υπεύθυνο για την οργάνωση, δημιουργία ομοιογένειας. Τα νέα πλαίσια ορίζονται από παγκόσμιους και διεθνείς οργανισμούς
2. Η μετανεοτερική (ύστερη νεοτερικότητα σε αντίθεση με την πρώιμη νεοτερικότητα) στροφή είναι μια στροφή προς τον πολιτισμό. Η παγκοσμιοποίηση συλλαμβάνεται κυρίως με όρους πολιτισμικούς. **Όπως πολυπολιτισμικότητα**

Χαρακτηριστικά της Παγκοσμιοποίησης (2/2)

3. Τονίζεται η ετερογένεια και η πολυπολιτισμικότητα
4. Σε αντίθεση με τις απαιτήσεις για επιστημονική θεμελίωση και καθολικότητα του αξιολογικού πλέγματος της νεοτερικότητας η παγκοσμιοποίηση, στην εποχή της ύστερης νεοτερικότητας, οδηγεί στην εμβάθυνση του σχετικισμού. **Γιατί;**

Δυο Αντίθετες Θέσεις:

1. Το κράτος βρίσκεται σε κρίση: Νεοφιλελευθερισμός. Καμία δύναμη και κανένας θεσμός δεν μπορεί και δεν πρέπει να αντιστέκεται στις δυνάμεις της αγοράς και στην επέκταση του καπιταλισμού.
2. Το κράτος παραμένει ως έχει: νομιμοποιεί συντηρητικές και εθνικιστικές θέσεις ενάντια σε νέες και διαφορετικές ιδέες που προκύπτουν με την παγκοσμιοποίηση.

Συμπεράσματα (1/2)

Οι παραπάνω απόψεις ανήκουν σε λάθος επίπεδο:

1. Η παγκοσμιοποίηση οδηγεί στην ανάδυση μιας νέας πολυεπίπεδης διάστασης δομών, θεσμών και δραστηριοτήτων η οποία επεκτείνεται οριζόντια.
2. Αυτό που γίνεται είναι μια προσπάθεια αναπροσαρμογής της θέσης και του ρόλου του κράτους σε σχέση με την παγκοσμιοποίηση από τη μια μεριά και τον εσωτερικό κοινωνικό χώρο, από την άλλη.

Συμπεράσματα (2/2)

3. Η αποκόλληση του κράτους από την επικράτειά του αφήνει τον κοινωνικό χώρο ελεύθερο σε παγκοσμιοποιημένες διασυνδέσεις και δραστηριότητες να συμβάλλουν στην οργάνωσή του.
4. Οι σχέσεις των κοινωνικών επιστημών με τα αντικείμενά τους περιπλέκονται. Τα αντικείμενα των κοινωνικών επιστημών γίνονται πολυσύνθετα.

Παγκοσμιοποίηση και επιστημονικές προσεγγίσεις σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες

Παγκοσμιοποίηση και κοινωνικές επιστήμες (1/5)

Μερικά ερωτήματα:

1. Πώς ορίζονται οι δυνατότητες και τα όρια μιας επιστήμης;
2. Τι γίνεται με μια επιστήμη όταν το αντικείμενό της αλλάζει;
3. Προκύπτουν αλλαγές στην εννοιολογική και στη μεθοδολογική συγκρότηση των κοινωνικών επιστημών;
4. Θα μπορούσε η αλλαγή του αντικειμένου να θέσει νέες απαιτήσεις;

Παγκοσμιοποίηση και κοινωνικές επιστήμες (2/5)

Οδηγεί η παγκοσμιοποίηση στη διαμόρφωση ενός ενιαίου πολιτισμού ή συμβάλλει στην άνθηση πολλών, διαφορετικών πολιτισμών και πολιτισμικών φαινομένων;

Παγκοσμιοποίηση και κοινωνικές επιστήμες (3/5)

η επικρατούσα τάση γνώσης της κοινωνικής επιστήμης βασίζεται στα πρότυπα παραγωγής γνώσης τα οποία έχουν αναπτυχθεί στις φυσικές επιστήμες όπου βασικός σκοπός της έρευνας θεωρείται εκείνος που αναζητεί παγκόσμιες «αλήθειες», γενικεύσεις καθολικής ισχύος.

Παγκοσμιοποίηση και κοινωνικές επιστήμες (4/5)

Η έρευνα με βάση τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά (όπου ο συγκεκριμένος όρος αφορά σε ομάδες ανθρώπων διαφοροποιημένες ως προς τη φυλή, την εθνότητα, το φύλο, την κοινωνική τάξη και τη θρησκεία)

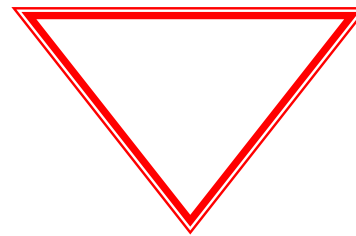
βρίσκεται σε
αντιπαράθεση με

...τα περί παγκοσμιότητας και αντικειμενικότητας της γνώσης που αποτελούν προϋπόθεση των κυρίων ερευνητικών συνιστωσών.

Παγκοσμιοποίηση και κοινωνικές επιστήμες (5/5)

Σήμερα, με τα εθνικά γεωπολιτικά σύνορα και όρια να φθίνουν συνεχώς, η έννοια της διαφορετικότητας και του «ξένου» είναι πλέον διαφορετικές.

Η τεχνολογική πρόοδος σημαίνει ότι η Δύση μπορεί (και επιβάλλει) την ηγεμονία της πάνω σε αυτά τα οποία βλέπουμε και ακούμε, στον τρόπο που μιλάμε, και, σε τελευταία ανάλυση και στον τρόπο που σκεφτόμαστε.

Οι δορυφόροι και το διαδίκτυο μεταφέρουν στα σπίτια μας κάθε γωνιά του κόσμου στον οποίο ζούμε

1. Ο κόσμος βρίσκεται σε μια διαδικασία ανακατατάξεων και αλλαγών. Τι επιπτώσεις μπορούν να έχουν αυτές οι αλλαγές στην εννοιολογική και στην μεθοδολογική συγκρότηση των επιστημών;
2. Το ενιαίο του κοινωνικού χώρου και χρόνου που εξασφάλιζε το εθνικό κράτος και που προϋποθέτουν οι κοινωνικές επιστήμες αμφισβητείται και σε πολλές περιπτώσεις δεν υφίσταται. Τα αντικείμενά τους βρίσκονται σε σχέση αλληλοεξάρτησης και αλληλοεπίδρασης με παράγοντες και μηχανισμούς έξω από τα όρια του εθνικού κράτους
3. Θέτει αυτή η αίσθηση της αλλαγής ή η ίδια η αλλαγή του αντικειμένου κάποιες νέες απαιτήσεις στους στόχους και τα μέσα της επιστημονικής πρακτικής που έχει διαμορφωθεί;

4. Απαιτείται ο επαναπροσδιορισμός των σχέσεων των κοινωνικών επιστημών και της κοινωνικής πραγματικότητας;
5. Απαιτείται ο επαναπροσδιορισμός της ίδιας της προβληματικής των κοινωνικών επιστημών, ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις τροποποιήσεις που επιφέρει η διαδικασία της παγκοσμιοποίησης;

Παγκοσμιοποίηση και επιστημονικές προσεγγίσεις σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες (1/2)

Δύο γενικές τάσεις:

1. Η μια τάση –που υποστηρίζεται κυρίως από μαρξιστές, δομολειτουργιστές και γενικότερα από επιστήμονες των παραδοσιακών κοινωνικών επιστημών- διαβλέπει ή εννοεί τη διαμόρφωση μιας ομοιογένειας στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης
 - a. Τείνουν να αποδεχτούν κάποιο είδος παγκόσμιου συστήματος
 - b. Τονίζουν την παρουσία του γενικού, του καθολικού στο επιμέρους

Παγκοσμιοποίηση και επιστημονικές προσεγγίσεις σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες (2/2)

2. Η άλλη τάση εντοπίζεται, κυρίως, σε πολυπολιτισμικές προσεγγίσεις
 - a. Αρνείται την ύπαρξη κάποιας ομοιογένειας
 - b. Αρνείται την ύπαρξη και σχέση του γενικού και του καθολικού. Αρνείται δηλαδή το καθολικό και υποστηρίζει την ύπαρξη ιδιαιτεροτήτων, διαφορών, ετερότητας, σχετικισμού κτλ. Αποδέχεται όμως τη δυνατότητα γενίκευσης, παγκοσμιοποίησης ιδιαίτερων φαινομένων. Ακόμη και η παγκόσμια επικράτηση ενός πολιτισμού, του δυτικού πολιτισμού δεν αποτελεί παρά έκφραση του ιδιαίτερου.

ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Ποια μορφή θα πρέπει να λάβει μια προσπάθεια σχολικής μεταρρύθμισης αναφορικά με τις ραγδαίες κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές;

Ποια θα είναι η κατεύθυνση της πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης και πολυπολιτισμικότητας από εδώ και πέρα;

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση διαθέσιμη [εδώ](#).

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Χρήστος Παρθένης, 2015. Χρήστος Παρθένης. «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση. Ενότητα 1: Παγκοσμιοποίηση και πολυπολιτισμικές κοινωνίες;». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://opencourses.uoa.gr/courses/PPP108>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

